

Literaire bijlage bij
Mijn weekblad

Eindelijk belangstelling
voor de arbeiders

Benjamin Disraeli (1804 – 1881)

De belangstelling voor het wel en wee van de armen was lange tijd niet de eerste prioriteit van de liberale burgerij. Die liet zich nog leiden door de gedachte dat economische wetten (en God) de wereld nu eenmaal zo hadden ingedeeld. Een man die deze eenzijdige gerichtheid van de natie op industrie en kapitaal veroordeelde, was *Benjamin Disraeli (1804 – 1881)*. Om zijn denkbeelden duidelijk te maken schreef hij het genre van de politieke roman. Later kon hij in een briljante politieke carrière als leider van de vernieuwde Tories daadwerkelijk een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van zijn land. Hij was tweemaal premier, in 1868 en van 1874-1880.

Bekend is zijn uitspraak: "There are three kinds of lies: lies, damned lies, and statistics", vertaald in het Nederlands: Je hebt leugens, grove leugens en statistieken.

Naast zijn roman die in 1845 verscheen was Disraeli ook een dichter. Voor mijn bloemlezing *Sonnnetten die Queen Victoria las* (uitgeverij boekenplan.nl, 2010) vertaalde ik een van zijn sonnetten dat ik hier ook maar bij opneem. Het betreft de Britse admiraal Wellington, de belangrijkste tegenstander van Napoleon ter zee.

1845
Benjamin Disraeli
Sybil or the Two Nations

De roman *Sybil, or the Two Nations* vertelt het verhaal over de beweging van de Chartisten, die streeden voor algemeen kiesrecht. Het lijden van de werklieden in de fabrieksdistricten en hun ontevredenheid waren de grondslag van deze beweging geweest. Disraeli toonde aan Engeland, hoe twee volken op zijn grondgebied woonden, twee volken, waartussen omgang noch sympathie bestond. Ze waren onkundig van elkanders gewoonten, behoeften, gedachten, gevoelens, alsof zij in verschillende luchtstreken leefden of bewoners van verschillende planeten waren. Ze werden verschillend gevoed, en opgevoed, gehoorzaamden niet aan gelijke zeden en werden niet naar dezelfde wetten geregeerd, de rijken en de armen. Het boek werd beschouwd als een van de interessantste werken van deze flamboyante schrijver en politicus. Hij beschreef met veel kennis en sympathie de erbarmelijke omstandigheden waaronder de werkende klasse tijdens de eerste fase van de industriële revolutie in Engeland moest leven. Die ellende leverde ook de inspiratie voor de oprichting van de Jong Engeland Partij, die ervan droomde dat de aristocraten de armen konden bevrijden uit de klauwen van hun burgerlijke onderdrukkers. Die gedachte leidde later de vrome Tory Lord Shaftesbury er toe zijn hele leven te strijden voor de aanvaarding van de Factory Acts. *Sybil* is een historisch document dat een scherp licht laat vallen op de ellende van de arbeiders in het begin van de negentiende eeuw.

Wellington

Niet slechts dat jij met zoveel kracht kon binden
de vijand van de wereld en weer won
Europa's vrijheid, is wat ik prijzen kon,
maar dat in al je acties ik mocht vinden
dat evenwicht, geen aanval van verblinde
vechtlust, maar vast vertrouwend op die bron
van regelmaat, zoals een zeeman wachten kon
op welig waaien van de goede winden,
de adem der Natuur. Die kalmte doet
aan Rome denken, ook wat jij durft wagen,
je plicht als ideaal, rustige moed,
waar anderen angstig zijn, in nood gedragen
door kennis, steeds de man die 't land behoedt,
maar meester van jezelf, wie ook zou jagen.